

Comença un nou curs, una ocasió més per créixer en humanitat

Dm, 13/09/2011 per Antoni Nello

[Coses que passen](#)

Comença el curs. I amb ell, es retorna plenament a la vida ordinària, amb les vacances ja en el record i els problemes, potser un xic aparcats aquests darrers mesos, de nou al damunt de la taula. Problemes polítics, econòmics, educatius, socials. Problemes!

Estic acabant de llegir un llibre molt suggerent per endegar amb bon peu el curs que acabem de començar: [Sense ànim de lucre. Perquè la democràcia necessita les humanitats \(Arcàdia, Barcelona 2011\)](#). Martha C. Nussbaum, l'autora, és professora de dret i d'ètica a la Universitat de Chicago i en aquest llibre centra el seu esguard en l'àmbit educatiu i planteja la dicotomia entre "una educació orientada a la generació de beneficis i una educació per a un tipus més integrador de ciutadania". En definitiva, ens pregunta si el que preferim és augmentar el nostre PIB, amb eficàcia i eficiència tècniques, o bé augmentar la qualitat humana dels nostres ciutadans i de la seva convivència, posant l'accent en la formació humanística. De fet, l'autora sosté que ningú voldrà viure en un país amb millor benestar si això suposa la pèrdua significativa de qualitat de la convivència, especialment en termes de llibertats democràtiques.

Em sedueix la reflexió de Nussbaum. Per molts motius. En primer lloc perquè ningú s'atreveria a afirmar que una millor integració de la ciutadania no sigui un element important, quantificable i avaluable, de la convivència humana. En segon lloc perquè en cap moment diu l'autora que la dicotomia entre una educació centrada en l'obtenció de resultats materials i una educació centrada en valors humanitaris i convivencials sigui irresoluble, com si obligués a descartar necessàriament una de les fites, sinó a l'inrevés, ella mateixa defensa la necessitat de construir ciutadans efectius, però subratllant-ne l'irrenunciable esperit de ciutadania com al seu rerefons indefugible: un gestor altament preparat, mancat d'humanitat, ens portarà a un ulterior enfonsament en una crisi que ha començat, precisament, quan el guany ha estat posat molt per damunt de les persones i de la seva millor convivència. Finalment, caldria preguntar-se si els informes d'avaluació dels sistemes educatius, com l'informe Pisa, tenen suficientment en compte aquests aspectes humanistes i humanitzadors de la formació, si no han caigut també en un eficacisme pur i dur, en detriment de qualsevol altre valor formatiu de caire humanístic.

Aquestes reflexions s'haurien d'aplicar a tot el ventall del nostre sistema educatiu, obligatori, postobligatori, universitari. I també a totes aquelles instàncies que d'alguna manera incideixen en la formació de la ciutadania, jove i adulta, els mitjans de comunicació inclosos de manera molt especial. Tot participa en la construcció d'un enfilall del que cal ser conscient, l'enfilall de la convivència que volem. Espero que la crisi ens ensenyi coses importants, que en sortim enfortits no només en benestar sinó també en ciutadania, en humanitat.

Que tinguem un bon curs. En català, en castellà, en anglès i si pot ser en alguna altra llengua emergent en el nostre escenari social.